

*Załącznik nr 1 do projektu
Uchwały Nr.....
Rady Gminy Leszno
z dnia.....*

**GMINNY
PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH,
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE I NARKOMANII DLA
GMINY LESZNO
na 2011 rok**

GMINA LESZNO

WPROWADZENIE

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest dokumentem wyznaczającym cele przeciwdziałania zjawisku nadużywania alkoholu i związanym z tym problemom społecznym na terenie gminy Leszno. W swych założeniach jest spójny z Narodowym i Wojewódzkim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Podstawowym aktem prawnym regulującym sferę rozwiązywania problemów alkoholowych jest ustawa *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* z 26 października 1982r. z późniejszymi zmianami określająca priorytety w podejmowanych działaniach realizowanych poprzez program, traktując je jako zadania własne gminy. Zamierzenia zawarte w gminnym programie na rok 2011 w większości stanowią kontynuację realizowanych zadań w poprzednich latach, w głównej mierze nastawionych na: pomoc osobom oraz rodzinom uwikłanym w problem alkoholowy, podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia zagrożeń życia rodzinnego wywołanych alkoholem, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz wynikami badań społecznych liczbę osób uzależnionych w Polsce można oszacować na ok. 860 tys. (w tym 707 tys. to mężczyźni i 153 tys. to kobiety), zaś osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie na ok. 4 mln. Z przeprowadzanych badań wynika również, iż 2/3 uzależnionych mężczyzn to sprawcy przemocy, a w wśród uzależnionych i współuzależnionych kobiet – 2/3 to ofiary przemocy. Dane gminy Leszno są zbieżne z wynikami ogólnopolskimi.

2. Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. *o samorządzie gminnym* (t.j. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami) oraz przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. Nr 180, poz. 1493). Zjawisko przemocy w sposób ścisły łączy się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Statystyki podają, że większość czynów kwalifikowanych przez Kodeks Postępowania Karnego jako fizyczne lub psychiczne znęcanie się nad członkiem rodziny działa pod wpływem alkoholu lub innych środków uzależniających. Prowadzone dotychczas działania informacyjne ogólnopolskie i lokalne spowodowały zainteresowania tą problematyką oraz uaktywniły ofiary przemocy do zgłaszania problemu odpowiednim instytucjom i służbom. Do zadań samorządu gminnego należy w szczególności: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie działania przemocy w rodzinie, opracowania i realizacja programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenia gminnych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

3. Szkody związane z używaniem i nadużywaniem narkotyków są o wiele większe niż szkody związane z nadużywaniem alkoholu. W ciągu ostatnich lat zwiększyła się ilość młodych osób sięgających po narkotyki. Podstawą prawną działań gminnych związanych z przeciwdziałaniem narkomanii jest art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. *o przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485).

Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także

- działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

I. MAPA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE LESZNO

1. Charakterystyka Gminy

Leszno to gmina należąca do powiatu warszawskiego zachodniego, woj. mazowieckie Gminę Leszno zamieszkuje ogółem:

rok 2008 - 8848 osób
rok 2009 – 8945 osób
rok 2010 - 9065 osób

Strukturę gminy tworzą 33 miejscowości, które są rozmieszczone w 23 sołectwach, w tym 4 to środowiska popegerowskie. W gminie notuje się wzrost migracji, zwłaszcza z Warszawy. Napływ ludności spoza gminy spowodowany jest tym, iż Gmina Leszno dysponuje znacznymi rezerwami terenów pod zabudowę mieszkaniową

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Leszno:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym - 15,6 %
- Ludność w wieku produkcyjnym - 61,6 %
- Ludność w wieku poprodukcyjnym - 22,8 %

Struktura wiekowa mieszkańców gminy odnotowuje tendencje wzrostu ludności w wieku poprodukcyjnym, choć wzrost migracji do gminy może tę strukturę zmienić. W Gminie Leszno nie ma dużych przedsiębiorstw, które mogłyby zapewnić zatrudnienie większej liczbie mieszkańców, dlatego jest to jednym z powodów aktywności mieszkańców na stołecznym rynku pracy lub zagranicą. Na terenie gminy pracuje 16% mieszkańców w wieku produkcyjnym. Liczba bezrobotnych zamieszkałych na terenie gminy Leszno – według stanu na dzień 30.09. 2007 r. wynosi;

- zarejestrowanych ogółem ; 273 osoby
- w tym kobiety; 167 osób
- w tym uprawnieni do zasiłku; 31 osób

Stopa bezrobocia wynosi 13,06 % i w porównaniu z II kwartałem 2007 r. zmalała o 41 osób. Dochody osobiste mieszkańców gminy pozostają na poziomie średniej dla kraju i są nieco wyższe niż średnia dla gmin wiejskich. Jednak są one o połowę mniejsze, aniżeli dochody mieszkańców powiatu warszawskiego – zachodniego, a wskaźnik na 1 mieszkańca wynosi 227 /na podst. udziału gmin w podatku od dochodów/. Średni dochód budżetu gminy na 1 mieszkańca wynosi – 2 138,49 zł. Brak stabilizacji na lokalnym rynku pracy przejawia się m.in. poprzez: wciąż wysoki procent bezrobocia, ubożenie rodzin i wynikające stąd problemy niedostosowania społecznego, patologii, zwiększonego ryzyka uzależnień wśród dorosłych, jak i postępującego u młodzieży.

2. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzona na terenie gminy Leszno.

Poniższa diagnoza została przeprowadzona i opracowana przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie.

W listopadzie 2009r. przeprowadzono diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych. Badania obejmowały następujące zagadnienia:

- alkohol w życiu dorosłych,
- alkohol a młodzież,
- młodzież a narkotyki,
- młodzież a zachowania przemocowe.

Diagnoza została przeprowadzona w formie badania ankietowego wśród uczniów ZSP w Lesznie i ZSP w Zaborowie (trzy klasy szóste szkoły podstawowej i cztery klasy trzecie gimnazjum). Badania prowadzone były na reprezentatywnej grupie uczniów (łącznie 214 ankiet), średnia wieku respondentów 13 lat. Stosunek liczby ankietowanych dziewczynek do chłopców 46/54 (%). Diagnoza została przeprowadzona również wśród mieszkańców z terenu Gminy Leszno, którzy ukończyli 18 rok życia w formie sondy ulicznej przeprowadzonej na 100 losowo wybranych mieszkańcach. Badania prowadzone były na reprezentatywnej grupie mieszkańców Gminy Leszno (96 osób), średnia wieku respondentów 39 lat. Stosunek liczby ankietowanych kobiet do mężczyzn 79/21 (%). Głównym celem diagnozy było ukazanie skali zjawisk i problemów związanych z badanymi zagrożeniami w życiu dorosłych mieszkańców oraz obszarów szkód wynikających z takich zachowań jak i zobrazowanie problemu używek i zachowań agresywnych u młodzieży. Opracowany raport przedstawia wyniki badań diagnostycznych, obejmujących podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych oraz skali zjawiska, jakim jest przemoc w środowisku lokalnym na terenie Gminy Leszno.

2.1 Monitor zagrożeń społecznych w środowisku młodzieżowym

Na terenie gminy funkcjonują:

- 2 przedszkola – 316 dzieci;
- 3 szkoły podstawowe - 651 uczniów,
- 3 gimnazja - 349 uczniów,
- 1 szkoła ponadgimnazjalna, 1 szkoła przysposabiająca do pracy – 90 uczniów.

Wszystkie szkoły realizują szkolne programy profilaktyczne, spójne z programami wychowawczymi, wykorzystując różnorodne formy oddziaływań dostosowane do potrzeb szkoły i uczniów.

Dane statystyczne wynikające z przeprowadzonych badań na temat uzależnień wśród młodzieży przedstawione są niżej, korelują z wynikami badań ogólnopolskich ESPAD.

„W ostatnich kilku latach obserwujemy wyraźny wzrost zagrożeń alkoholowych wśród młodzieży, Statystyki zawarte w raporcie „Młodzież a alkohol” Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są alarmujące. Jak wynika z raportu, wśród chłopców szkół średnich zaledwie niecałe 10% to abstynenci. Natomiast wiek inicjacji alkoholowej dla większości z nich obniżył się do 13 roku życia. Sytuacja wśród dziewcząt nie jest lepsza. Jeżeli ta tendencja nadal się utrzyma, to w najbliższych latach będziemy mieli w Polsce tysiące młodocianych alkoholików. Choroba alkoholowa pojawia się tym szybciej, im wcześniej następuje inicjacja alkoholowa.” (miesięcznik Wychowawca Nr12/05).

Problematyka związana z piciem alkoholu przez młodzież należy do tych zagadnień, które w profilaktyce uzależnień zajmują od wielu lat naczelną rolę. To przede wszystkim od programów profilaktycznych dotyczących alkoholu: m.in. mechanizmów uzależnienia, szkód zdrowotnych i skutków społecznych, jakie niesie ze sobą picie, czynników i postaw zabezpieczających, zależy uwarunkowanie postaw wśród młodych ludzi. Zagadnieniem, które ma bardzo duży wpływ na rozszerzanie się mody na picie i ułatwianie takich zachowań, jest dostępność alkoholu dla młodzieży, szczególnie młodzieży nieletniej. W ostatnim okresie coraz powszechniej prowadzone są oddziaływania na placówki prowadzące sprzedaż alkoholu. Zmierzają one do uczulenia sprzedawców oraz właścicieli klubów, kawiarni itp. na sprzedaż i konsumpcję alkoholu przez nieletnich. Niestety działania te nie są w pełni skuteczne. Często głównym celem handlowców jest przede wszystkim zysk finansowy, nie

zaś współdziałanie w kierunku ograniczenia dostępności napojów alkoholowych nieletnim. W potocznej opinii, palenie papierosów przez młodzież jest dość powszechne. Młodzież palącą papierosy w miejscach publicznych, także obok szkół, spotyka się na co dzień. Obojętność i brak interwencji ze strony osób dorosłych sprzyja rozszerzaniu się zjawiska palenia papierosów przez młodzież. Narkotyki i problem narkomanii to m.in. skutek przemian w kraju w ostatnich latach. Na podstawie przekazów medialnych, materiałów publikowanych przez ośrodki i instytucje zajmujące się problemem narkomanii, wnosić można, iż nadal jesteśmy w okresie narastania problemu, szczególnie wśród młodzieży. Mimo, że od co najmniej kilku lat prowadzone są intensywne działania profilaktyczno-terapeutyczne. Do podejmowania skutecznych działań w tym zakresie niezbędne jest stałe uzupełnianie wiedzy i monitorowanie zjawiska, głównie wśród młodzieży, w szczególnie zagrożonych środowiskach. Niezbędna jest obiektywna wiedza o zasięgu problemu, czynnikach wzmagających oraz ograniczających jego rozwój. Celem badań było zdiagnozowanie zagrożeń młodzieży związanych z konsumpcją alkoholu, paleniem papierosów, narkotykami, przemocą, uchwycenie zachodzących procesów oraz prawidłowości, określenie środowisk i rejonów o szczególnie nasilonym występowaniu negatywnych zjawisk i zachowań uczniów oraz opracowanie wniosków do pracy edukacyjnej i profilaktyczno – wychowawczej.

Młodzi a alkohol

Z przeprowadzonych badań wynika, że większość uczniów uważa, iż picie alkoholu nie pomaga w trudnej sytuacji (61%), przeciwnego zdania jest 6% natomiast 11% uznało, że zależy to od sytuacji, bez zdania pozostało 22%. Większość uczniów widzi trudności w zakupie napojów alkoholowym, ale jak się poprosi odpowiednie osoby to można. Wyniki prezentują się następująco:

- Bardzo trudno, raczej niemożliwe - 23%
- Raczej trudno, nie warto się trudzić - 14%
- Trudno, ale jak się poprosi odpowiednie osoby, to można - 26%
- Raczej łatwo, nie wymaga to dużego wysiłku - 24%
- Łatwo, właściwie każdy może kupić - 13%

75% uczniów zadeklarowało kontakt z alkoholem. Wśród osób deklarujących kontakt z alkoholem, średnia wieku inicjacji wynosi **11** lat. Pytając, czy kontakt ucznia z alkoholem był dobrowolny, czy może uległ namowom lub czuł presję otoczenia uzyskano następujące odpowiedzi:

- Nie, to była moja inicjatywa - 68%
- Tak, znajomy/a - 25%
- Tak, osoba, która chciała mi sprzedać alkohol - 1%
- Inna sytuacja - 3%

Większość uczniów twierdzi, że pije alkohol okazjonalnie i mniej niż pół roku. Najczęściej młodzież spożywa piwo, w drugiej kolejności wskazuje na wódkę, dalej wino, nalewki, drinki, inne. Z pośród badanych uczniów **15%** zadeklarowało, że przebywało pod wpływem alkoholu na terenie szkoły.

Młodzi a nikotyna

Kolejną istotną kwestią jest kontakt młodych ludzi z substancjami nikotynowymi. Zapytano o liczbę osób w środowisku rówieśniczym, która pali. Większość uczniów wskazało, że zna do 5 osób, które palą. Większość uczniów uważa również, że palenie papierosów nie pomaga

w trudnej sytuacji (62%), przeciwnego zdania jest 5% natomiast 11% uznało, że zależy to od sytuacji, bez zdania pozostało 21%. Uczniowie widzą duże trudności w zakupie papierosów. Wyniki prezentują się następująco:

- Bardzo trudno, raczej niemożliwe - 14%
- Raczej trudno, nie warto się trudzić - 16%
- Trudno, ale jak się poprosi odpowiednie osoby, to można - 27%
- Raczej łatwo, nie wymaga to dużego wysiłku - 29%
- Łatwo, właściwie każdy może kupić - 14%

68% uczniów zadeklarowało, że nie miało kontaktu z papierosami. Wśród osób deklarujących kontakt z papierosem, średnia wieku inicjacji wynosi **11,4** lat. Zastanawia, czy kontakt ucznia z papierosem był dobrowolny, czy może uległ namowom lub czuł presję otoczenia. Najczęstsze odpowiedzi to:

- Nie, to była moja inicjatywa - 54%
- Tak, znajomy/a - 33%
- Tak, osoba, która chciała mi je sprzedać - 4%
- Inna sytuacja - 9%

Pierwszy kontakt z papierosem młodzież najczęściej miała na wakacjach, potem wskazywała wagary, dyskoteki, pub, szkołę. Większość uczniów odpowiadało, że pali okazjonalnie i mniej niż pół roku. Z pośród badanych uczniów **82%** zadeklarowało, że paliło na terenie szkoły.

Młodzi a narkotyki

Kolejna nurtująca kwestia to kontakt młodych ludzi z substancjami psychoaktywnymi. Zapytano o liczbę osób w środowisku rówieśniczym, która ma kontakt z narkotykami. Z przeprowadzonych badań wynika, że większość uczniów nie zna osób, które się narkotyzują. 77 % uczniów uważa, że narkotyki nie pomagają w trudnej sytuacji, przeciwnego zdania jest 2% natomiast 3% uznało, że zależy to od sytuacji, bez zdania pozostało 18%. Większość uczniów widzi też trudności w zakupie narkotyków. Wyniki prezentują się następująco:

- Bardzo trudno, raczej niemożliwe - 58%
- Raczej trudno, nie warto się trudzić - 18%
- Trudno, ale jak się poprosi odpowiednie osoby, to można - 14%
- Raczej łatwo, nie wymaga to dużego wysiłku - 6%
- Łatwo, właściwie każdy może kupić - 4%

5% uczniów zadeklarowało kontakt z narkotykami. Wyniki badań ankietowych mówią, że pierwszy kontakt z narkotykami uczniowie mają w szkole, następnie wskazują, że na wakacjach, dyskotekach. Wśród osób deklarujących kontakt z narkotykiem, średnia wieku inicjacji wynosi **13** lat. Ponownie zastanawiamy się, czy kontakt ucznia z narkotykiem był dobrowolny, czy może uległ namowom lub czuł presję otoczenia. Najczęstsze odpowiedzi to:

- Nie, to była moja inicjatywa - 43%
- Tak, znajomy/a - 28%
- Tak, osoba, która chciała mi sprzedać alkohol - 28%
- Inna sytuacja - 1%

Większość badanych wskazuje, że używa narkotyków mniej niż pół roku i okazjonalnie. Na pytanie, jakich narkotyków używasz najczęściej, badani wymieniają w pierwszej kolejności marihuanę, potem amfetaminę, ekstazy, LSD „dopalacze” i inne. Z pośród badanych uczniów **27%** zadeklarowało, że przebywało pod wpływem substancji psychoaktywnych na terenie szkoły.

Młodzi a przemoc

Wśród badanych uczniów, średnio **11%** obawia się kogoś ze swoich rówieśników. Również, co szósty uczeń był ofiarą przemocy. W grupie uczniów czujących zagrożenie ze strony rówieśników, średnio ankietowany obawia się **trzech** konkretnych osób. Kolejne pytanie dotyczyło zachowania się ucznia, który będzie świadkiem zachowania agresywnego/przemocy. Uczniowie najczęściej odpowiadali:

- Nie zareaguję - 43
- Poinformuję starszą osobę - 21
- Włączę się do zajścia - 69
- Podejmę próbę załagodzenia konfliktu - 2

Z przeprowadzonych badań wynika, że uczniowie czują się w szkole bezpiecznie, dobrze oceniają swoje zachowanie w środowisku szkolnym i rówieśniczym, a będąc świadkiem lub ofiarą przemocy najchętniej zwrócą się z tym problemem do nauczyciela.

2.2 Postawy i poglądy dorosłych wobec picia alkoholu przez młodzież

Dorośli deklarują zaniepokojenie narastającym piciem alkoholu przez młodzież. Przyczyn tego zjawiska upatrują w przemianach wzorców kulturowych, w kryzysie instytucji wychowawczych, zwłaszcza szkoły, w ekspansji biznesu alkoholowego. Widok pijącej młodzieży mało kogo dziwi, mało kogo gorszy. Fakt, że młodzi ludzie coraz wcześniej, częściej i intensywniej sięgają po alkohol, znajduje potwierdzenie w wynikach ogólnopolskich socjologicznych badań ESPAD. Według badań reakcje rodziców są typowe, świadczą one o bezradności dorosłych wobec picia młodzieży i jednocześnie o przyzwoleniu na spożywanie alkoholu. Połowa badanych dorosłych wyraża wprost akceptację dla niskoprocentowych trunków w domu – kryje się w tym nadzieja na utrzymanie kontroli nad zachowaniami dzieci i bezpodstawna wiara, że picie alkoholu jest mniej groźne, niż zażywanie narkotyków, których rodzice boją się najbardziej.

2.3 Dostępność napojów alkoholowych

Zakup alkoholu nie stanowi dla nieletniego żadnej trudności. Według badań ogólnopolskich ESPAD w zdecydowanej większości, aż 80%, sprzedawcy nie pytali młodzieży o wiek w momencie zakupu. Dorośli mają świadomość, że młodzież może bez problemów zaopatrywać się w alkohol. Większość (65% badanych) młodych ludzi zadeklarowało, że nie widzi problemu w dotarciu do papierosów, czy alkoholu. W przypadku narkotyków jest to odsetek ok. 5%. Poproszono dorosłych ankietowanych o zaznaczenie właściwej sobie sentencji: 78% uznało, że alkohol jest szczególnym towarem i dlatego dostęp do niego musi być ograniczony i kontrolowany, natomiast 22% stwierdziło, że alkohol jest takim samym towarem, jak każdy inny i nie należy ograniczać handlu nim. Mieszkańcy zapytani o wiek, od jakiego powinno sprzedawać się alkohol odpowiedzieli:

- 1) Bez ograniczeń wiekowych - 0%;
- 2) Od 16 roku życia - 0%;

- 3) Od 18 roku życia - 37%;
- 4) Od 21 roku życia - 63%

Na pytanie o tendencje spożycia napojów alkoholowych na przestrzeni ostatnich 10 lat odpowiedziano:

- Zdecydowanie spożycie wzrosło - 40 osób
- Nie widzę zmian - 44 osoby
- Zdecydowanie zmalało - 12 osób

Większość badanych (dorośli) uważa też, że zmniejszył się widok osób nietrzeźwych w miejscach publicznych (50%; dla 25% zwiększył się i 25% osób bez zdania). Bez zmian pozostał zaś obyczaj regulowania spraw poprzez alkohol. Odpowiedziało tak 58% badanych, 25% zauważyło wzrost tej tendencji, 17% zauważyło zaś spadek. Wśród badanych sprzedawców alkoholu na terenie Gminy Leszno 60% stwierdziło, że osoby nietrzeźwe nie stanowią ogólnie zagrożenia, bez zdania było 20%, natomiast w nietrzeźwych widziało zagrożenia 20% ankietowanych. W ostatnim miesiącu 90% zapytanych sprzedawców nie miało żadnych przykrych przeżyć związanych z używaniem alkoholu. Co czwarty badany miał. Ponad 90% badanych zna przypadki sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, natomiast nikt nie przyznaje się osobiście do sprzedaży alkoholu nieletniemu.

Zapytano również o zagadnienia związane ze sprzedażą wyrobów nikotynowych w Gminie Leszno. Odpowiedzi sprzedawców wyglądają podobnie jak w przypadku alkoholu:

- 1) Bez ograniczeń wiekowych - 0%;
- 2) Od 16 roku życia - 0%;
- 3) Od 18 roku życia - 44%;
- 4) Od 21 roku życia - 56%.

Większość sprzedawców uznała, że najniższy dopuszczalny próg wiekowy dla sprzedaży wyrobów tytoniowych to 21 lat. Ponad 95% ankietowanych odpowiedziało, że narkotyki nie pomagają w sytuacji kryzysowej. Kolejno 5% nie ma zdania na dany temat. Faktem jest, że 0% przypadło na odpowiedzi: Tak oraz zależy od sytuacji. Znacząca większość (79%) nie wie też, gdzie można kupić narkotyki. Co za tym idzie, dorośli mieszkańcy uważają (46%), że kupić narkotyki jest bardzo trudno, jednak jak się zna odpowiednie osoby to można. Na odpowiedź bardzo trudno przypadło 23%. Na uwagę zasługuje również odpowiedź 27% ankietowanych, że narkotyki można kupić raczej łatwo i nie wymaga to dużego wysiłku i znajomości, natomiast 4% sądzi, że jest to łatwe i właściwie każdy może je kupić.

Z art. 12 ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika, iż liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz usytuowanie punktów sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych powinno być dostosowane do potrzeb ograniczania dostępności alkoholu. Uchwała Rady Gminy Leszno NR XLIV/252/2005 z dnia 30 czerwca 2005r. ustaliła 45 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 8 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Punkty sprzedaży i podawania alkoholu na terenie gminy usytuowane są nie bliżej niż 50 m od szkół, innych placówek oświatowo – wychowawczych i opiekuńczych, obiektów kultu religijnego, zakładów opieki zdrowotnej, obiektów sportowych.

Z ostatnich badań ogólnopolskich wynika, iż wskaźnik dostępności alkoholu wynosi ok.70%.

Spożycie alkoholu w litrach na jednego mieszkańca (według GUS):

Lata	Spożycie w litrach na jednego mieszkańca				
	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol	Piwo	Piwo w przeliczeniu na 100% alkohol
2000	2,0	12,0	1,44	66,9	3,68
2001	1,7	10,6	1,27	66,5	3,66
2002	1,7	11,2	1,34	70,7	3,89
2003	2,4	11,3	1,36	74,8	4,10
2004	2,5	10,6	1,27	82,0	4,51
2005	2,5	8,6	1,03	80,7	4,44
2006	2,7	9,1	1,09	90,8	5
2007	3	8,9	1,07	93,4	5,14
2008	3,4	8,2	0,98	94,4	5,19
2009	3,2	7	0,84	91,20	5,02

Wino i miody pitne zawierają 12% alkoholu; piwo zawiera 5.5% alkoholu

Średnie spożycie na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu w Polsce

Spożycie 100% alkoholu na jednego mieszkańca wzrosło w Polsce w ciągu ostatnich 10 lat o ponad 2 litry (na podstawie danych GUS):

2000 - 7,12 litra
2001 - 6,63 litra
2002 - 6,93 litra
2003 - 7,86 litra
2004 - 8,28 litra
2005 - 7,97 litra
2006 - 8,79 litra
2007 - 9,21 litra
2008 - 9,58 litra
2009 - 9,06 litra

W 2007 roku nastąpił nieznaczny wzrost cen napojów alkoholowych (o 0,6%). Jednak niekorzystnym zjawiskiem jest uwidaczniający się od roku 2000 spadek cen mocnych alkoholi (wyroby spirytusowe i likiery) przy jednoczesnym wzroście cen alkoholi słabszych (wina i piwa). W 2007 roku w porównaniu z rokiem 1998, za średnie miesięczne wynagrodzenie można było kupić trzykrotnie więcej butelek wódki oraz wina i dwukrotnie więcej butelek piwa.

Z badań wynika, że 9% konsumentów napojów alkoholowych spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu. Wypijają oni rocznie powyżej 12 l czystego alkoholu etylowego.

Dostępność napojów alkoholowych w gminie Leszno.

1. Liczba punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży / bez piwa/

2005	2006	2007	2008	2009	2010
33	31	33	33	30	34

2. Limit punktów sprzedaży przyjęty uchwałą Rady Gminy

2005	2006	2007	2008	2009	2010
53 (w tym 8 w miejscu sprzedaży)	53 (w tym 8 w miejscu sprzedaży)	53 (w tym 8 w miejscu sprzedaży)	53 (w tym 8 w miejscu sprzedaży)	53 (w tym 8 w miejscu sprzedaży)	53 (w tym 8 w miejscu sprzedaży)

3. Nielimitowana sprzedaż piwa /ilość placówek handlowych/

2005	2006	2007	2008	2009	2010
33	32	33	33	30	45

4. Sprzedaż napojów zawierających od 4,5% do 18 % alkoholu /ilość punktów/

2005	2006	2007	2008	2009	2010
33	32	33	33	30	43

5. Napoje o zawartości powyżej 18% alkoholu / ilość punktów /

2005	2006	2007	2008	2009	2010
28	30	31	31	29	38

6. Ilość mieszkańców gminy Leszno przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych /z wyłączeniem piwa/.

rok	Liczba mieszkańców	Ilość punktów	ilość mieszkańców na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych
2005	8.469	33	256,6
2006	8.621	32	269,4
2007	8.735	33	264,7
2008	8.848	33	268,1
2009	8945	30	298,2
2010	9065	34	266,6

7. Punkty prowadzące sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży

2005	2006	2007	2008	2009	2010
7	7	7	7	8	12

Biorąc pod uwagę powyższe dane wskazać należy, że na 266 mieszkańców gminy Leszno przypada jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych /z wyłączeniem piwa/. Analiza porównawcza wykazuje, że zmniejszyła się liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w stosunku do roku 2009.

3. Porządek publiczny i jego naruszanie a problemy alkoholowe i przemoc

L.p.		2006	2007	2008	2009
1.	ilość wykroczeń po spożyciu alkoholu – zakłócenie ładu i porządku publicznego	87	32	24	61
2.	wypadki drogowe i kolizje – sprawcy działający pod wpływem alkoholu	1	1	1	-
3.	nietrzeźwi kierujący pod wpływem alkoholu	154	111	65	55
4.	interwencje wobec osób nadużywających alkoholu, w tym domowe i w miejscach publicznych	165	196	133	-
5.	liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	9	5	17	
6.	wdrożenie procedury Niebieskiej Karty	5	9	32	
7.	spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazom	75	231	143	114
8.	sprzedaż napojów alkoholowych nieletnim	0	0	0	0
9.	pouczenie sprzedawców napojów alkoholowych	0	0	0	0
10.	pouczenie osób spożywających alkohol w miejscach publicznych	35	41	35	-
11.	zgony po spożyciu napojów alkoholowych	0	2	3	-
12.	popelnione przestępstwa pod wpływem alkoholu	154	102	65	
13.	Liczba kobiet w ciąży po spożyciu alkoholu zatrzymanych, ewentualnie w trakcie interwencji policji, stwierdzenie upojenia alkoholowego	x	2	0	-
14.	Matki sprawujące/ nie sprawujące opieki nad nieletnimi pod wpływem upojenie alkoholowego	x	x	2	
15.	Nieletni zagrożeni demoralizacją.	x	x	9	12
16.	Liczba kierowców zatrzymanych pod wpływem narkotyków.	x	x	7	-

Wśród badanych osób na terenie Gminy Leszno 33% stwierdziło, że osoby nietrzeźwe stanowią ogólne zagrożenie, bez zdania było 25%, natomiast w nietrzeźwych nie widziało zagrożenia 42% ankietowanych. W ostatnim miesiącu przeszło 96% zapytanych mieszkańców nie miało żadnych przykrych przeżyć związanych z używaniem alkoholu, co dziesiąty badany miał. Większość ankietowanych nie zna w swoim otoczeniu osób, które używają narkotyków. Tylko 29% ankietowanych zaznaczył odpowiedź „do 5 osób”.

4. Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz rodzin z problemem alkoholowym

Istniejący na terenie Gminy Leszno Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną, która swoje usługi świadczy dla wszystkich mieszkańców gminy, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej.

OPS w Lesznie przyznał pomoc osobom z tytułu:

	2007	2008	2009	2010
Ubóstwo	-	-	-	70 rodzin, 208 osób
Ochrony macierzyństwa –	2 rodziny, 1 osoba w rodzinie	12 osobom	17 rodzinom, 89 osób	34 rodziny 182 osobom
Niepełnosprawności –	31 rodzin, 50 osób w rodzinie	58 osobom	46 rodzinom, 96 osób	55 rodzin 137 osobom
Długotrwałej lub ciężkiej choroby	13 rodzin, 29 osób w rodzinie	39 osobom	35 rodzinom, 73 osoby	60 rodzin 133 osobom
Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	21 rodzin, 86 osób w rodzinie	46 osobom	31 rodzinom, 131 osobom	56 rodzin 234 osobom
Alkoholizmu –	8 rodzin, 12 osób w rodzinie	17 osobom	16 rodzin, 53 osoby	35 rodzin 97 osób
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2 osoby, 6 osób w rodzinie	1 osobie	1 rodzina, 1 osoba	6 rodzin 20 osób
Przemocy w rodzinie	9 rodzin, 15 osób w rodzinie	2 osobom	3 rodziny, 12 osób	5 rodzin, 18 osób
Dożywianie dzieci w szkołach	27 rodzin, 86 osób w rodzinie	81 osobom	101 osobom	108 osobom
Dożywianie dorosłych	28 rodzin, 70 osób w rodzinie	0	0	3 rodziny, 9 osób

Dane zebrane w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lesznie wskazują, że głównymi powodami przyznawania pomocy społecznej w 2010 roku było: ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność opiekuńczo-wychowawcza i długotrwała lub ciężka choroba. Pośród innych powodów znaczącymi są: alkoholizm, ochrona macierzyństwa i dożywianie dzieci w szkołach. Znamiennym faktem jest ogólny wzrost liczby przyznawanych świadczeń ze względu na główne zagrożenia w Gminie, czyli ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezradność opiekuńczo wychowawczą. Wartym zauważenia jest fakt pojawienia się liczby świadczeń przyznanych z powodu choroby alkoholowej.

W zakresie zwiększenia skuteczności oddziaływań profilaktycznych wskazane byłoby:

- prowadzenie szeroko zakrojonej edukacji rodziców w zakresie rozpoznawania uzależnień i podejmowania wczesnych interwencji;
- realizowanie programów profilaktycznych w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych;
- interdyscyplinarna pomoc – wspólne działania instytucji pomocowych, pedagogów szkolnych w sytuacjach problemowych rodziny;

- włączenie młodzieży do działań profilaktycznych, skierowanych do grup rówieśniczych – szkoły inne instytucje, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe;
- proponowanie zróżnicowanych form zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, szczególności zajęć sportowych.

II. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I NAPRAWCZEJ

- **Baza w gminie Leszno:**

1. Placówki leczenia odwykowego.

Na terenie gminy Leszno nie działa żadna placówka leczenia odwykowego. Osoby z gminy Leszno podejmujące leczenie korzystają ze świadczeń Poradni Przeciwalkoholowej w Warszawie oraz Szpitala Psychiatrycznego w Pruszkowie i Szpitala Neurologicznego w Warszawie (Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia). Placówki te działają w oparciu o umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Podstawowe formy pracy w/w zakładów leczniczych to terapia indywidualna i grupowa w oparciu o metody psychoterapeutyczne.

2. Profilaktyka

Na poziomie całej gminy Leszno realizowane są programy profilaktyczne wdrażane przez pracowników socjalnych, pracowników medycyny szkolnej, terapeutów profilaktyki uzależnień, terapeutów od spraw przemocy w rodzinie, socjoterapeutów. Działają oni w środowisku lokalnym organizując różnorodne formy pracy profilaktycznej i prewencyjnej z dziećmi i młodzieżą oraz osobami dorosłymi. Zespoły Szkół Publicznych w Gminie Leszno realizują Szkolne Programy Profilaktyczne. Komisja RPA organizuje na terenie naszych szkół warsztaty profilaktyczne.

3. Zasoby osobowe:

Liczba osób, które ukończyły warsztaty dające kwalifikacje do prowadzenia programu „Siedmiu kroków”	1
Liczba osób, które ukończyły warsztaty dające kwalifikacje do prowadzenia programu przeciw agresji i przemocy „Spójrz inaczej”	46
Liczba osób, które ukończyły szkolenie „Przemocy w rodzinie i narkomanii – stop”	0
Liczba osób posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych	0
Liczba osób posiadających pełne kwalifikacje w zakresie profilaktyki społecznej i resocjalizacji	1
Liczba absolwentów studium profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy	0
Liczba pedagogów szkolnych	5
Liczba psychologów	3
Liczba osób posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć „wychowania do życia w rodzinie”	6

4. Zasoby instytucjonalne:

- **Punkty Informacyjno-Konsultacyjne działające na terenie gminy Leszno**

- a.) Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych - dla osób uzależnionych, współuzależnionych i DDA
- b.) Dla ofiar przemocy w rodzinie
  - Świetlice opiekuńczo-wychowawcze; w Lesznie „Promyk” (działająca 12 lat) i w Zaborowie „Świetliki” (działająca 5 rok) - dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
  - Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i innym patologiom społecznym.
  - Grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz dla uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
  - Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

5. Inne formy pomocy, wspomagające działania profilaktyczne realizowane o posiadane zasoby.

- Przedszkole Publiczne Nr 1 im. Leśnych Skrzatów w Lesznie.
- Publiczne Przedszkole w Zaborowie.
- Zespół Szkół Publicznych w Lesznie.
- Zespół Szkół Publicznych w Zaborowie.
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy w Lesznie (w ramach którego działa: szkoła podstawowa terapeutyczna, gimnazjum terapeutyczne, szkoła zawodowa, szkoła przysposabiająca do pracy oraz internat).
- Świetlice gminne w Czarnowie, Łubcu, Lesznie i Zaborowie.
- Zespół Sportowo-Rekreacyjny w Lesznie.
- Biblioteka Gminna w Lesznie z filiami w Czarnowie, Zaborowie oraz punktem bibliotecznym w Łubcu.
- Trzy kościoły parafialne
- Komisariat Policji w Lesznie, który swoim zasięgiem obejmuje całą gminę.
- Placówki zdrowia;
  - Medicor w Lesznie i w Zaborowie,
  - NZOZ MAXIMED w Lesznie,
- Pięć Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym sekcje młodzieżowe.
- Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej w Zaborowie – drużyna chłopców „Husaria im. bł. ks. Józefa Stanka”, drużyna dziewcząt „Droga”.
- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych Zarząd Gminny Koła w Lesznie.
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Warszawa „Grupa Kampinos” Koło w Lesznie.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Łubcu.
- Klub sportowy „Partyzant Leszno”.
- Klub sportowy „Zaborowianka”.
- Centrum Kształcenia i Rozwoju „Epikur”.
- Klub Przedszkolaka „Żak”.
- Uruchomienie w 2009 roku programu unijnego „Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich”.
- Uruchomienie w 2009 roku programu unijnego „Wyrównywanie szans edukacyjnych” skierowanego do dzieci i młodzieży.
- Stowarzyszenia;
  - Stowarzyszenie „Radość Dzieciom Niepełnosprawnym”.

- Towarzystwo Przyjaciół Konia Arabskiego w Polsce.
- Związek Polskich Fotografików Przyrodniczych.
- Klub Honorowych Dawców Krwi „Czerwony Płomyk”.
- Uczniowski Klub Sportowy „Relax”.
- Uczniowski Klub Sportowy „Leszno”.

ZAŁOŻENIA DO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I NARKOMANII DLA GMINY LESZNO NA ROK 2010 r.

Rozdział I

Postanowienia ogólne:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie Leszno. Stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze tych zagadnień społecznych, które będą realizowane w 2011 roku.

I. Cele strategiczne programu:

Strategiczne kierunki realizacji programu gminnego w przyszłych latach

1. Kontynuacja działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i poszerzanie o inne rozbudowane, programy profilaktyczne. Istotne jest, aby zajęcia profilaktyczne obejmowały ćwiczenia odmawiania picia, nieulegania naciskowi grupy, bronięcia własnych postaw i przekonań. Realizacja programów profilaktycznych obejmować powinna coraz młodsze grupy wiekowe. Jak wykazują badania, jednym z ważniejszych zadań jest dotarcie do uczniów szkół podstawowych. Jest to najlepszy moment, aby wpłynąć na zmianę preferencji w korzystnym kierunku, gdyż po przejściu do gimnazjum zaczyna się lawinowy wzrost niepożądanych zachowań alkoholowych. Ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałające przemocy, promujące zdrowy tryb życia m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców/prawnych opiekunów. Współpraca Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji i innych instytucji w kierunku prawnego egzekwowania przestrzegania ustawowego zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
2. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z alkoholizmem, przemocą domową oraz narkomanią.
3. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
4. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

II. Cele operacyjne programu:

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych gminy Leszno.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców i pracowników instytucji pomocowych w sytuacjach związanych z problemami uzależnień.
3. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej również do dzieci i młodzieży.
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie).
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień.

III. Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii:

1. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej .
3. Działalność świetlic opiekuńczo-wychowawczych z elementami resocjalizacji.
4. Punkt konsultacyjny dla uzależnionych, współuzależnionych, pijących nastolatków.
5. Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy domowej.
6. Zespół interdyscyplinarny.
7. Inne podmioty, którym zlecane są zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

IV. Źródła finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii:

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii są środki budżetu gminy, w tym pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Zasady finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii określa harmonogram zadań.

Rozdział II

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków

1. Poszerzenie zakresu dostępności niezbędnych oddziaływań informacyjnych i terapeutycznych:
A/ Działalność punktu konsultacyjno - informacyjnego dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin
2. Wspieranie działalności stowarzyszeń i lokalnych koalicji .
3. Wspieranie środowisk wzajemnej pomocy.
4. Szkolenie członków GKRPA w celu poszerzenia wiedzy i kompetencji.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

1. Zwiększenie w punkcie konsultacyjnym ds. przemocy w rodzinie skuteczności interwencji prawno – administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, powodowanych przez nadużywanie alkoholu.
2. Zwiększanie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i społecznej dla członków rodzin alkoholowych.
3. Współpraca z Policją oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w koalicji, w celu stworzenia warunków organizacyjno-merytorycznych dla efektywnego udzielania pomocy.
4. Organizowanie i prowadzenie szkoleń w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku przemocy.
5. Kontynuowanie działalności świetlic opiekuńczo- wychowawczych z elementami socjoterapii dla dzieci z rodzin niedostosowanych społecznie - organizacja czasu wolnego, działania korygujące, praca z psychologiem.
6. Prowadzenie zajęć edukacyjnych i terapii dla osób współzależnionych, grup samopomocowych AI-ANON, AL - ATEN.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla młodzieży

1. Wspieranie kształcenia w dziedzinie profilaktyki, pedagogów szkolnych, nauczycieli, wychowawców. Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi dla pedagogów i nauczycieli pracujących w szkołach oraz świetlicach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Organizowanie szkoleń i kampanii edukacyjnych w dziedzinie rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.
3. Podejmowanie działań edukacyjnych, skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych.
4. Współpraca z mediami (prasa, radio, TV) w zakresie przekazywania nowoczesnej i profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działań podejmowanych w gminie.
5. Prowadzenie biblioteczki tematycznej, prenumerata czasopism specjalistycznych o tematyce profilaktyki uzależnień, przemocy w rodzinie.

IV. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Zlecenie realizacji określonych zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji zajmującej się statutowo m.in. wspomaganie rodzin nieprzystosowanych społecznie.
2. Udostępnienie lokalu, zwolnienie z opłat eksploatacyjnych dla grup samopomocowych AA, AI – ANON.
3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w propagowaniu zdrowego stylu życia.

V. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) oraz zasady jej wynagradzania.

Obowiązujące uchwały Rady Gminy Leszno i zarządzenia Wójta Gminy Leszno dotyczące wykonania zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi:

- Zarządzenie Nr 41/2003 Wójta Gminy Leszno z dnia 30 czerwca 2003r. w sprawie powołania Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zarządzenie Nr 123/2010 Wójta Gminy Leszno z dnia 22 listopada 2010r. w sprawie zmiany Zarządzenia Nr 41/2003 z dnia 30 czerwca 2003r. w części dotyczącej składu osobowego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ;
- Uchwała Nr XLIV/252/2005 Rady Gminy Leszno z dnia 30 czerwca 2005r. w sprawie ustalenia na terenie gminy Leszno liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży napojów alkoholowych;
- Zarządzenie Nr 9/2006 Wójta Gminy Leszno z dnia 18 stycznia 2006r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i innym patologiom społecznym.

Członkami komisji są osoby odpowiednio do tego przygotowane, będące ekspertami w różnych dziedzinach rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wszyscy członkowie Komisji posiadają odpowiednie przeszkolenie w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zgodnie z art. 4¹ pkt. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dodatkowe szkolenia podnoszące kwalifikacje w pracy w zespołach problemowych.

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjuje, koordynuje i ocenia działalność w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi na terenie gminy Leszno.

W szczególności:

1. Przygotowuje i opiniuje przedstawiony Radzie Gminy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który uwzględnia:
  - a) kształtowanie skoordynowanej polityki wobec uzależnień oraz przemocy w rodzinie na terenie gminy Leszno,
  - b) tworzenie warunków sprzyjających realizacji zadań motywujących do powstrzymania się od spożywania napojów alkoholowych,
  - c) działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
  - d) leczenie osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin,
  - e) działania ograniczające dostępność alkoholu.
2. Opiniuje wnioski:
  - a) dotyczące wydawania zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie gminy Leszno w zakresie:
    - zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, określonych w drodze uchwały w sprawie zasad usytuowania na terenie miasta i gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
  - b) liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych określonych w uchwale w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych,

zawierających powyżej 4,5 % alkoholu z wyjątkiem piwa, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży.

Opinia wydawana jest w formie Postanowienia, które podpisują członkowie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych biorący udział w posiedzeniu.

3. Współpracuje z instytucjami pomocowymi i stowarzyszeniami w rozbudowie lokalnego systemu zwiększania skuteczności powstrzymywania przemocy w rodzinie i pomagania osobom uwikłanym w przemoc.
4. Rozpatruje zasadność wniosków o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego na osoby nadużywające alkoholu.
5. Motywuje do podjęcia leczenia przeciwalkoholowego.
6. W przypadku odmowy podjęcia dobrowolnego leczenia przez osobę mającą problem alkoholowy, kieruje ją na badanie przez lekarza biegłego w celu uzyskania stosownej opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
7. Zleca przeprowadzenie wywiadu środowiskowego GOPS i Policji w sprawach osób nadużywających alkoholu oraz wnioskuje o udzielenie pomocy ich rodzinom do odpowiednich instytucji.
8. Kieruje do Sądu wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie nałożenia obowiązku podjęcia leczenia odwykowego.
9. Podejmuje czynności interwencyjne przeciwdziałające przemocy w rodzinie.

Komisja swoje działania opiera o:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- roczny plan pracy,
- regulamin GKRPA,
- aktualne regulacje prawne.

Podstawowymi formami pracy komisji są posiedzenia plenarne. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składa Wójtowi i Radzie Gminy Leszno raz w roku sprawozdanie za poprzedni rok ze swej działalności w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Wynagrodzenie dla członków GKRPA za udział w posiedzeniach:

Za udział w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członkowi Komisji przysługuje kwota wynagrodzenia w wysokości 75 zł brutto:

- za każde posiedzenie, w ramach których realizowane są zadania i czynności określone w GPPiRPA (nadzór nad działalnością Punktów Konsultacyjno – Informacyjnych ds. Uzależnień i Przemocy Domowej oraz Świetlic opiekuńczo-wychowawczych, współpraca z placówkami oświatowymi na terenie Gminy Leszno w zakresie profilaktyki, prowadzenie rozmów motywujących i procedur zmierzających do wydania postanowienia o poddaniu się leczeniu odwykowemu, opiniowanie wniosków dotyczących realizacji zadań GPPiRPA)
- za reprezentowanie GKRPA przed sądem.

W przypadku udziału członków Komisji w szkoleniach odbywających się poza terenem Leszna przysługuje im zwrot kosztów delegacji.

Ponadto dopuszcza się możliwość ustalenia zryczałtowanej kwoty wynagrodzenia dla osób organizujących i prowadzących zajęcia opiekuńczo – wychowawcze i profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w okresie wakacyjnym i feryjnym, włączonych do GPPiRPA.

Kwota wynagrodzenia wymaga każdorazowo pozytywnej opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VI. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13.1. i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

W przypadku naruszenia zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz zakazu promocji lub reklamy napojów alkoholowych prowadzone jest postępowanie na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Zapis ustawowy (art. 4¹ ust. 1 pkt. 6 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) daje samorządowi kompetencje do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Rozdział III

ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU ORAZ SPOSÓB JEGO REALIZACJI

Opracowany Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii realizowany jest w roku 2011.

1. Rada Gminy w Lesznie uchwała i zleca realizację programu Wójtowi Gminy Leszno;
2. Wójt Gminy Leszno jest wykonawcą uchwalonego programu, natomiast w jego imieniu Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje zadania określone w programie;
3. Przewodniczący Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych koordynuje i nadzoruje realizację programu, przygotowuje roczne sprawozdanie i przedstawia Wójtowi oraz Radzie Gminy.

• Finansowanie

Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii dla Gminy Leszno na rok 2011 są dochody własne gminy, uzyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

• Monitorowanie

Monitoring poszczególnych zadań wynikających z realizacji harmonogramu będzie przeprowadzany na podstawie sprawozdań od instytucji, organizacji, osób odpowiedzialnych za ich realizację. Na podstawie sprawozdań Przewodniczący Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sporządza sprawozdanie zbiorcze, które zostanie przedłożone Wójtowi Gminy oraz Radzie Gminy Leszno.